ਅਜਵਰ

ਬਨਾਮ

ਨਿਯਾਜ ਅਹਮਦ & ਅਨੁਸਾਰ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1722)

ਸਤੰਬਰ 30, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾਵਾਂ 161, 482, 173 – ਜਮਾਨਤ – ਜਦੋਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ – ਦਸ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 302, 307, 352 ਅਤੇ 504 ਰ/ਵ 34 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ – ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਮੇਤ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 1 ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ – ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸੀ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਜਮਾਨਤ – ਦੇਣ ਦੀ – ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਬਿੰਦੂ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ: (i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ; (ii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਦਾਰ; (iii) ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; (iv) ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਅਤੇ (v) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਜਮਾਨਤ – ਦੇਣ ਦੀ – ਕੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ – ਫੈਸਲਾ:ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਢੰਗ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ: (i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ; (ii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ; (iii) ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; (iv) ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਅਤੇ (v) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਜਣਗੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

2. ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਭਰਕਮ ਡੋਕਟ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲਾਈਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] 3. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਜਖਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਕ੍ਰਾਸ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 23 ਅਗਸਤ 2022 ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ

ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮੁਲਤਵੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ। ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19]

ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 : [2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529; ਅਮੀਨੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 317 ਦਾ 2021 ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529 ਪੈਰਾ 12

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1722 ਦਾ 2022।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 04.08.2022 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਸਕ. ਬੇਲ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4555 ਦਾ 2022।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਨਸ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ ਸਨੇਹਾ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ ਨਿਸ਼ਤ ਪਰਵੀਨ, ਅੰਸਾਰ ਅਹਮਦ ਚੌਧਰੀ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼ਰਨ ਠਾਕੁਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਰਾਜੁਲ ਭਾਰਗਵ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੀਤਾਬ ਅਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਗੁਫਰਾਨ ਅਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਬੀਨਾ, ਸਾਦਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਸਿਧਾਰਥ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰੂਸ਼ੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਾਨਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਸ. ਐਡਵਾਂਸ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜੂਡੀਕੇਚਰ ਐਟ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, 4 ਅਗਸਤ 2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 126 ਆਫ 2020 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁੰਡਿਆਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਰਠ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 302, 307, 352 ਅਤੇ 504 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

3. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 19 ਮਈ 2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਨਾਮਤ: ਨਾਜ਼ਿਮ, ਅਬੂਬਕਰ, ਵਸੀਮ, ਅਸਲਮ, ਗਾਯੂਰ, ਨਦੀਮ, ਹਾਮਿਦ, ਅਕਰਮ, ਕਾਦਿਰ ਅਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਲਗਭਗ 7.30 ਵਜੇ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਵਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ, ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਕ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਸਤੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਮ੍ਰਿਤਕ, ਅਬਦੁਲ ਖਾਲਕ ਦੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਚ ਇੱਕ ਅੱਗਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਚੋਟ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਚੋਟ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰੇਨੀਓ-ਸੈਰੀਬ੍ਰਲ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਦੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੱਗਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਘਾਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਨਿਕਾਸ ਘਾਵ ਲੱਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਚੋਟ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਖੂਨ ਬਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸੀ।

5. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ; ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਏ ਦਾ ਨਾਮ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

"ਮੈਂ ਸਲੀਮ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ) ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਜ਼ ਅਹਮਦ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸਿਆ। ਨਿਆਜ਼ ਅਹਮਦ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।"

6. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਮੇਤ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 352, 302, 307, ਅਤੇ 504 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 23 ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਅੱਠ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

7. ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਸਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 574 ਆਫ 2020 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰਠ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 15 ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1, ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1 ਨੇ

ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 29 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ 16 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 7 ਮਈ 2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ 4 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ।

8. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 21 ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਡੇਟ ਅਤੇ ਸਰਵੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸਦਤਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (2018) 3 ਸੈਕ 22,
ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ
ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਕੇਸ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।"

9. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ

ਇੱਕੋ ਜਜ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਐਟ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"...ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਥਾਕਥਿਤਕਾਰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ।..."

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਕੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ:

(i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ;
(ii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ;
(iii) ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;
(iv) ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਅਤੇ
(v) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ।

11. ਲਗਾਤਾਰ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਵਾਕ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਮਰਥਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਇੱਕ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਜਣਗੇ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮੂਲੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

12. ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ* ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“25. ਸਿਰਫ ‘ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ’ ਅਤੇ ‘ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ’ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਜਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਇਸ ਨੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਲਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਦੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਜੱਜਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ।

27. ਜਿਥੇ ਜਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਅਮੀਰੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ† ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਜਮਾਨਤ

ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਸੀ।

"8. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ "ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੈਂਡੇਟ" ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਕਤਲ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

13. ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਭਾਰ-ਭਰਿਆ ਡੋਕਟ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ, ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

15. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(ii) ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਵਜੋਂ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(iii) ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1 ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕੋਰਸ;

(iv) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਰ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਉਂਟਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 361 ਦੇ 2020; ਅਤੇ

(v) ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ, ਆਦੇਸ਼ ਦਿਨਾਂਕ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ, ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮੁਲਤਵੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਨਾਂਕ 23 ਅਗਸਤ 2022 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

(i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(ii) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ;

(iii) ਪੰਜ ਦੇਸੀ ਬਣੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ;

(iv) ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ; ਅਤੇ

(v) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ।

18. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(ii) ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 361 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ 21 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 452, 323, 307, 504 A ਅਤੇ 506 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(iii) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(iv) ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 31 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ

ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ; ਅਤੇ

(v) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਚੋਟ ਖਾਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਕ੍ਰਾਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਚੋਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਚੋਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ 23 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮੁਲਤਵੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਤਦਰੀਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 4 ਅਗਸਤ 2022 ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

21. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਲਈ ਦੋ ਹਫਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

23. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(ਸਹਾਇਕ: ਰਾਹੁਲ ਰਾਠੀ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate